



11.01.2022

„Dzień kołędy”

(według kalendarium samorządowych dni wyjątkowych)



źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/motyw-%c5%9bwi%c4%85teczny-bo%c5%bce-narodzenie-6712704/>

Co to jest kolęda?

Kolęda – pierwotnie radosna pieśń noworoczna, która współcześnie przyjęła powszechnie formę pieśni bożonarodzeniowej (nawiązującej do świąt Bożego Narodzenia). Utrzymywana najczęściej w konwencji religijnej, początkowo wywodząca się z tradycji ludowej, w późniejszym okresie komponowana jest również przez wielu wybitnych kompozytorów. Odmiana kolędy o wątkach zaczerpniętych z życia codziennego nazywana jest **pastorałką**, która w odróżnieniu od kolędy we współczesnym, potocznym tego słowa rozumieniu, nie jest wykorzystywana w chrześcijańskich nabożeństwach religijnych ze względu na swój świecki charakter.

Kolęda – obrzęd ludowy związany z okresem słowiańskiego Święta Godowego, a następnie świąt Bożego Narodzenia, polegający na obchodzeniu domów przez kolędników.

Co roku w Polsce odbywają się liczne przeglądy i festiwale kolędowe, z których największym, gromadzącym kilkadziesiąt tysięcy wykonawców jest Ogólnopolski Festiwal Kolęd i Pastorałek w Będzinie.

źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kol%C4%99da>

Kiedy śpiewamy kolędy?

W liturgii Kościoła katolickiego kolędy wykonuje się od mszy o północy w święta Bożego Narodzenia (noc 24/25 grudnia) do święta Chrztu Pańskiego (niedziela po 6 stycznia). W polskiej tradycji dopuszcza się śpiewanie kolęd do Święta Ofiarowania Pańskiego (2 lutego).

źródło: <https://powroty.gov.pl/-/piekny-zwyczaj-koledowania>

Polskie kolędy

Jedne z najstynniejszych kolęd to: „Cicha noc”, „Dzisiaj w Betlejem”, „Wśród nocnej ciszy”, „Pójdźmy wszyscy do stajenki”, „Lulajże, Jezuniu”, „Gdy śliczna panna” i „Jezus malusieńki”.



źródło zdjęcia: <http://przedszkolenr2wadowice.edu.pl/spiewanie-koled-na-jarmarku-swiatecznym/>

Czy wiesz, że...

- Według tradycji chrześcijańskiej autorem pierwszej kolędy był św. Franciszek z Asyżu. Była ona śpiewana w zorganizowanej przez niego szopce.
- Najstarszą zachowaną polską kolędą jest pieśń pochodząca z 1424 roku, zaczynająca się od słów „Zdrów bądź, królu anielski...”. Na początku XV wieku kolędy tłumaczono z łaciny i ze śpiewników braci czeskich.
- W polskim dorobku kulturalnym zachowało się ponad 500 kolęd i pasterańek.
- Jedną z najbardziej znanych kolęd na świecie jest "Cicha noc". Jest to kolęda austriacka, która po raz pierwszy została wykonana podczas pasterki w 1818 roku w austriackim Oberndorfie bei Salzburg. "Cichą noc" przetłumaczono na ponad 300 języków i dialektów.

- W latach 30. XIX wieku, w okresie powstania listopadowego, pojawiła się w Polsce **kolęda patriotyczna**. Od tego momentu kolędy patriotyczne pojawiały się regularnie - podczas innych powstań (styczniowe), wojen (legionowe) i czasów PRL (kolędy robotnicze lat 70., kolędy internowanych stanu wojennego).

źródło: <https://ciekawostki.online/ciekawostki/419/o-koledach/>

Opracowanie:

Agata Jackowicz kl.4a

mgr Katarzyna Przybyła-Kozielska